

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
Anna Brušíková

Historie středního a odborného školství v Olomouci do roku 1950

Olomouc 2014

vedoucí práce: PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením PhDr. Pavla Kopečka, Ph.D. a použila jen prameny uvedené v seznamu literatur. Souhlasím, aby tato práce byla uložena na Univerzitě Palackého v Olomouci v knihovně Pedagogické fakulty a zpřístupněna ke studijním účelům.

V Olomouci dne 15. 4. 2014

.....

Podpis

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala vedoucímu práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, PhDr. za odborné vedení a cenné rady při psaní této práce. A můj dík patří taky všem, kteří mě podporovali po celou dobu studia.

Obsah

Úvod	5
1. Historie středního školství v Olomouci do 2. poloviny 19. století	7
2. Historie středního školství v Olomouci od 2. pol. 19. stol. do 2.pol. 20. Stol.....	9
2.1. Olomoucké střední školství v letech 1850-1918.	9
2.1.1. Počátky živnostenského pokračovacího školství v Olomouci	10
2.1.2. Vznik prvních olomouckých středních škol.....	11
2.2. Olomoucké střední školství v letech 1918-1938	12
2.2.1. Olomoucké živnostenské pokračovací školy v období první republiky.....	13
2.2.2. Olomoucké střední školy v období první republiky.....	14
2.3. Olomoucké střední školství v letech 1939 – 1945.....	16
2.3.1. Olomoucké živnostenské školy pokračovací neboli učňovské v období protektorátu	18
2.3.2. Olomoucké střední školy v období protektorátu	18
2.4. Olomoucké střední školství od roku 1945	20
3. Nejvýznamnější střední školy v Olomouci	22
3.1. Historie střední zdravotnické školy E. Pöttinga	22
3.1.1. Emanuel hrabě Potting-Persing	22
3.1.2. Založení Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci.....	23
3.1.3. Vývoj Ústavu hraběte Pöttinga v letech 1895–1918.....	24
3.1.4. Vývoj Ústavu hraběte Pöttinga za druhé světové války.....	26
3.1.5. Vznik a vývoj zdravotnické školy	26
2.2. Historie Slovanského gymnázia Olomouc	28
2.3. Střední zemědělská škola.....	33
2.4. Česká obchodní akademie Olomouc	37
3. Nástin využití práce pro praktickou výuku	40
Závěr.....	42
Seznam použité literatury	44
Přílohy	47
Anotace.....	49

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila historii středního a odborného školství v Olomouci do roku 1950 a podrobněji jsem se zaměřila na několik dle mého názoru nejvýznamnějších středních škol v Olomouci.

K výběru tohoto tématu mě inspirovala především skutečnost, že jsem absolvovala Střední zdravotnickou školu v Olomouci, a přestože je mi tato škola celkově blízká, o jejích dějinách jsem měla pouze omezené informace, které jsem se rozhodla v této práci rozšířit. Také jako budoucí pedagog považuji za velmi důležité a žádoucí mít přehled o historii školství obecně a také o městě, ve kterém hodlám působit. Jelikož bych sama v budoucnu ráda pracovala na některé z olomouckých středních škol, je pro mě zpracování tohoto tématu osobně přínosné. Zabývala jsem se vývojem středního a odborného školství od počátku do poloviny 20. století, kdy mě zajímaly především změny spojené s koncem druhé světové války a nastolením komunistického režimu.

Cílem mé bakalářské práce je shrnout, popsat a seřadit historii olomouckých středních a odborných škol, což by mohlo v budoucnosti sloužit jako formou příručky středoškolským studentům a především kantorům k přiblížení historie jejich školy.

Práce je psána na základě komparace a analýzy odborné literatury, dokumentů, archiválií, odborných článků a internetových zdrojů. Za nejdůležitější a nejpřínosnější zdroje považuji kroniky jednotlivých škol, ve kterých jsem bádała v Zemském archivu v Olomouci a velmi si vážím toho, že jsem měla v rukou i skutečně vzácnou archiválii, kroniku Slovanského gymnázia z roku 1868.

Moje bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol a několika podkapitol. V první a druhé kapitole podrobně rozvádím historii středního a odborného školství v Olomouci do roku 1950 a vznik a rozvoj významných středních a odborných škol. Poslední, čtvrtá část je věnována nejvýznamnějším školám v Olomouci, a to konkrétně Střední zdravotnické škole, jejímu zakladateli hraběti Emanuelu Pöttingovi-Persingovi, historii školy od založení, kdy v jejích prostorách působila dívčí škola, až po počátky a rozvoj školy zdravotnické. Dále zmapuji vývoj a proměny Slovanského gymnázia, Střední zemědělské školy na Klášterním Hradisku a v neposlední řadě nejmladší školy z těchto čtyř, olomoucké Obchodní akademie. K výběru zvolených škol jsem přistoupila hned z několika důvodů. Jedná se o jedny z nejstarších

olomouckých středních škol, které fungují nepřetržitě od svého založení až dodnes. A stejně jako v minulosti, i teď mají velký význam pro olomoucké a moravské školství, a každoročně z nich vychází celá řada skvěle připravených absolventů na praxi v oboru, nebo na následné studium na vysoké škole. Poslední kapitola obsahuje krátký nástin využití práce v praktické výuce na středních školách.

1. Historie středního školství v Olomouci do 2. poloviny 19. století

Směrnice nazvaná *Ratio et institutio studiorum Societatis Jesu* z roku 1599, přijatá jezuitským řádem jako závazná norma pro jejich učiliště, určila na téměř dvě staletí formu humanitního studia, kterého se museli zúčastnit žáci s elementárním vzděláním, pokud chtěli dále studovat na univerzitě. Toto pětileté, později šestileté studium, bylo směřováno snahou vychovat studenta jako dobrého člověka i křesťana, důraz byl především kladen na pracovitost a píli, úctu k rodině a dosažení co možná nejvyššího stupně znalosti latiny. Podle toho byla také rozdělena výuka v jednotlivých třídách gymnázií. Žáci se vzestupně označovali jako *rudimentaristé* či *parvisté*, *principisté*, *gramatici*, *syntaxisté*, *poeti* a *rétoři*. První tři třídy byly zaměřeny na vštěpování latiny a řečtiny, mateřskému jazyku nebyla věnována téměř žádná pozornost. V gramatické třídě se měli studenti ještě více zdokonalit jazykově, aby byli schopní se po pěti nebo šesti letech, už jako poeti nebo rétoři, dobře vyjadřovat latinsky.¹

Studenti gymnázií většinou pocházeli z měst, méně z venkova, zastoupení šlechty bylo mizivé. Záměrem státu však nebylo dosazovat do vedoucích pozic ve státní správě a vojsku sice vzdělané, ale neurozené občany, naopak na vedoucí místa ve státních institucích měli být dosazováni vzdělaní příslušníci šlechty. Gymnáziím tedy začala být vyčítána „zkostnatělost“ a zastaralý způsob výuky a především fakt, že nemohou dostatečně připravit šlechtu na kariéru ve vojsku nebo státní správě. Tohle vše vedlo ke zvýšenému úsilí zavádění tzv. reálných předmětů na gymnázia. Patent z roku 1735 přímo nařizoval, aby pedagogové při své výuce věnovali větší prostor přírodním vědám, cizím jazykům a historii.² Navzdory tomu se reálné předměty prosazovaly stále velmi pomalu a nejdůležitějším úkolem gymnázií byla i nadále humanistická průprava. Hlavně z toho důvodu, že na obou tehdejších fakultách olomoucké univerzity, filosofické i teologické, se přednášelo v latině.

Roku 1566 schválil papež Pius V. jezuitům zřízení olomoucké koleje, biskupského semináře a konviktu, který sloužil k ubytování urozených chlapců. V budově dřívější katedrální školy zahájili

¹ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce I*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 407. ISBN 80244236932.

² ZUBER, Rudolf. *Osudy moravské církve v 18. století II*. Olomouc, 2003, s. 23.

výuku ve čtyřech třídách gymnázia a nastoupilo do nich 225 žáků. Po čtyřech letech působení mělo gymnázium už šest tříd se čtyřmi sty studenty.³

Většina žáků olomouckého jezuitského gymnázia pocházela z Moravy, na dalším místě byli studenti ze Slezska a nejmenší podíl tvořili studenti z Čech, Polska, Uher a rakouských zemí. V roce 1722 studoval na jezuitském gymnáziu v Olomouci v šesti třídách celkem 642 žáků, 537 pocházelo z Moravy, 54 ze Slezska a 51 z ostatních zemí. V dalších letech navštěvovalo gymnázium více než 600 studentů a jen nepatrné procento zaujímali posluchači ze šlechtických rodin. Například v roce 1731 navštěvovali gymnázium dva synové hrabat, jedenáct baronů, dvanáct rytířů a pět dalších šlechticů.⁴

Roku 1773 je řád Tovaryšstva Ježíšova papežem Klimentem XIV. zrušen, na gymnáziu ale zůstávají všichni jezuitští profesori jako světští kněží. Jak na univerzitě, tak i na gymnáziu se místo latiny začíná ujímat němčina, pouze posluchači teologie jako budoucí kněží musí ovládat i češtinu.

18. století se také nese v duchu formování české školy a pedagogiky. Vydáním Všeobecného školního řádu dne 6. prosince 1774 nastává velká reforma školství. Je zavedena povinná školní docházka, tři stupně škol a to triviální, hlavní a normální. Správu nad školstvím přebírá stát. Dohled nad školami obstarával zemská školní komise pomocí okresního školního dozoru, kterým byl vikář nebo děkan. Olomouc spadala pod zemského školního dozorce pro Moravu a Slezsko Ignáce Mehoffera.⁵

³ FIALA, Jiří aj. *Univerzita v Olomouci 1573-2009*. 2.vyd. Olomouc:Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 189 s. ISBN 978-80-244-3363-9. s. 27.

⁴ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 407-408. ISBN 80244236932.

⁵ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 501-502. ISBN 80244236932.

2. Historie středního školství v Olomouci od 2. pol. 19. stol. do 2.pol. 20. Stol.

2.1. Olomoucké střední školství v letech 1850-1918.

V polovině 19. století stále platila tzv. *tereziánská školská soustava* z let 1774–1775. Rozmach školství zajistily již od konce 18. století nové požadavky na manufakturní a tovární výrobu. Škola byla nyní vnímána jako velmi důležitá pro rozvoj rakouského soustátí, budoucí pracovníci totiž potřebovali čím dál tím lepší dovednosti, znalosti a návyky. Už v roce 1775 byla provedena reforma gymnázií, všechna spadala pod správu státu, ale pro nedostatek financí byla velká část z nich postupně rušena. Oproti gymnáziím, kde byl kladen důraz zejména na latinu, byly na *reálných školách* tzv. *reálkách* vyučovány i přírodní vědy ve větším rozsahu. Reálky byly nový druh školského zařízení, které mělo připravovat žáky na studium polytechnických oborů, ale až do roku 1849 byly považovány za základní vzdělání.⁶

Od roku 1848 byla v českých zemích zakládána osmitřídí gymnázia, byla většinou státní a na některých z nich bylo povoleno vyučovat i v češtině. O rok později (r. 1849) nabyly platnosti tzv. *Nástin organizace gymnázií a reálek v Rakousku*, jádrem výuky už nebyly jen klasické jazyky, latina a řečtina a z živých němčina, větší prostor byl věnován tzv. *reáliím*, jako například zeměpis, dějepis, matematika nebo fyzika. Výuka byla rozdělena na dva stupně.⁷

Po pádu absolutismu (tzv. říjnovým diplomem) v roce 1860 se naléhavě zvýšila potřeba českého školství. V roce 1864 zrovnoprávnil český zemský sněm češtinu jako vyučovací jazyk s němčinou. Dosavadní nižší reálky byly přeměněny na školy měšťanské, nebo rozšířeny na reálku úplnou. Na nižší obecné školy, navazovaly střední školy šesti až osmileté, které končily maturitou, tehdy též nazývanou *zkouška dospělosti*. Od roku 1900 je též zřizován nový typ střední školy, tzv. *šestitřídí dívčí lyceum*, které také končí maturitou. Mezi střední školy můžeme také počítat bývalé *jedno, nebo dvouleté přípravy učitelů*, které byly určeny učitelům všech typů základního školství. Na středních školách museli mít pedagogové univerzitní nebo polytechnické vysokoškolské vzdělání. Zvláštní skupinu

⁶ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 7. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009, s. 109-110. ISBN 978-80-86388-74-8.

⁷ SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 168-169.

představovaly *První živnostenské školy pokračovací*, které vznikaly podle potřeb průmyslu a řemesel už od poloviny 19. století. Studovali zde žáci od patnácti let a museli to být učni.⁸

2.1.1. Počátky živnostenského pokračovacího školství v Olomouci

Pokračovací neboli živnostenské odborné školství se rozvíjelo v Olomouci vcelku pomalu. První škola tohoto typu byla zřízena roku 1848 v budově univerzity, kam docházelo přibližně sto učňů a tovaryšů a učitelé zde působili bezplatně. Vyučovalo se zde například náboženství, kreslení, nauka o stavbách, fyzika a technické pokusy a podobně. Od 80. let 19. století se vývoj zrychlil, učitelé začali brát řádný plat. Vyučování jak v české i v německé pokračovací škole probíhalo v neděli dopoledne a ve všední dny večer.⁹

V Olomouci byla první soukromá dívčí měšťanka otevřena při soukromém Ústavu hraběte Pöttinga v roce 1895. Samotný ústav měl zcela výjimečné postavení, absolvování kterékoli ze škol nebo kurzů posouvalo studentky automaticky do tzv. vyšší společnosti. Ústavu hraběte Pöttinga a jeho historii se budeme podrobněji věnovat v následující kapitole.¹⁰

Je nutné zmínit i méně věhlasnou, avšak stejně moderní německou dívčí školu *Elisabethinu*. Výuka na ní probíhala téměř ve všech předmětech v němčině, ale mohly ji navštěvovat i české dívky. Nacházela se zde škola krejčovská, kurzy kuchařské a hospodyňské školy a další. V průběhu první světové války byla škola uzavřena.¹¹

Dále se ve městě vyskytovaly dvě naprosto speciální školy, první byla tzv. *Babická škola*, která existovala již na přelomu 18. a 19. století při lékařsko-chirurgickém studiu. Studium bylo zaměřeno podobně jako dnešní porodní asistentky a vyučovalo se zde jak česky, tak i německy. Také tu byl v letech 1907–1913 krátkodobě umístěn Moravský zemský ústav hluchoněmých, který byl později přesunut do Šumperka.¹²

⁸ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 7*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009, s. 111-112. ISBN 978-80-86388-74-8.

⁹ Tamtéž s. 118-119

¹⁰ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 36. ISBN 80244236932.

¹¹ NEŠPOR, Václav. *Dějiny města Olomouce 2*. Vyd. 2., ve Votobii 1. V Olomouci: Votobia, 1998, s. 275. ISBN 8071983438.

¹² MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 7*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009, s. 118. ISBN 978-80-86388-74-8.

2.1.2. Vznik prvních olomouckých středních škol

Také olomoucké střední školy vznikaly v delším časovém úseku. Základy tohoto školství byly položeny již v době osvícenství v 18. století, do té doby byla všechna gymnázia spravována církví a byla pouze latinská.¹³

Nejstarším ústavem humanitního středoškolského vzdělání bylo *německé státní gymnázium*, které vzniklo z tzv. akademického gymnázia reformou roku 1850. Bylo umístěno v bývalém jezuitském semináři sv. Františka. V čele stál ředitel Karl Heinrich Wibiral, dále zde působilo 12 učitelů a několik externích pracovníků. Gymnázium zpočátku navštěvovalo 500-600 studentů, ale díky otevření českého slovanského gymnázia se počet studentů postupně snižoval a od počátku 20. století měla škola stabilně kolem 200-300 posluchačů a takto pokračovalo bez nějakých větších změn až do konce druhé světové války.¹⁴

Protože gymnázia poskytovala vzdělání především v humanitních předmětech a jazycích, vznikaly reálné školy (tzv. reálky) z potřeby středně vzdělaných řemeslníků, obchodníků, továrníků a technických pracovníků, které měly poskytnout potřebné znalosti v technických a přírodovědeckých oborech a v matematice.¹⁵ Ve školním roce 1850–1851 byla otevřena *Německá státní reálka*, jako nižší škola a z ní roku 1854 vznikla v Olomouci *německá reálka vyšší*, jejíž absolventi se na rozdíl od absolventů gymnázií orientovali v průmyslu a obchodu, popřípadě se měli věnovat dalšímu studiu na technicky zaměřených vysokých školách. Koncem 19. století navštěvovalo tuto školu od tří do čtyř set studentů a pracovalo zde kolem dvaceti pedagogů. Po vzniku Československé republiky roku 1918 postupně pro nedostatek žáků zanikla.

Nejvýznamnější olomouckou střední školou se stalo *Slovanské gymnázium*, které po prohrané prusko-rakouské válce v roce 1866 nařídil založit císař František Josef I. založit v Olomouci a Brně česká nižší gymnázia. Dne 1. října roku 1867 zahájilo výuku v 1. až 4. třídě s 284 studenty. (dále viz. kapitola 3.2. Historie Slovanského gymnázia Olomouc)

¹³ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 7. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009, s. 120-121. ISBN 978-80-86388-74-8.

¹⁴ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce* 2. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 35. ISBN 80244236932.

¹⁵ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 7. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009, s. 120-121. ISBN 978-80-86388-74-8.

Koncem 19. století se projevila potřeba zřídit v Olomouci i českou reálku, hlavním důvodem bylo zpřístupnit českým chlapcům praktičtější a techničtější vzdělání, a také potřeba ulehčit Slovanskému gymnáziu početní přetížení. Zástupci olomouckých spolků se proto obrátili na říšský sněm s žádostí o souhlas s otevřením státní školy. Výbor Matice školské v Olomouci přislíbil, že až na tři roky poskytne potřebné prostory. Žádost ale byla zamítnuta. Na jaře roku 1901 se rozhodl výbor Matice Školské otevřít vlastní soukromou reálku a ta zahájila na podzim roku 1902 výuku. A již roku 1903 se stala školou veřejnou.

První světová válka velmi postihla obě české, olomoucké školy, byly nuceny poskytnout prostory pro ubytování vojska, vyslat velký počet učitelů a nejstarších žáků do vojenské služby a aktivně se zapojit do obecně prospěšné činnosti. Oba ústavy se proto ocitly pod jednou střechou na Bělidlech, kde výuka probíhala půldenně.

2.2. Olomoucké střední školství v letech 1918-1938

Školský systém se po rozpadu Rakouska-Uherska příliš nezměnil. Nadále platil školský zákon z r. 1869, pouze prošel několika novelizacemi. Bylo zřízeno nové ministerstvo školství a národní osvěty. Obecné i měšťanské školy spravovali v Olomouci dvě místní školní rady, česká a německá, obě však byly roku 1920 zrušeny (avšak ještě další dva roky fungovaly) a místo nich byly založeny dva nové městské výbory.¹⁶ Na nejnižší úrovni vznikaly též společné česko-německé místní školní rady, které měly za úkol kontrolovat jmění, školní účty, docházku a kázeň, dodržování školního řádu apod. Tvořily je obvykle dva až tři učitelé, podle velikosti obce zástupci rodičů a obecních radních. V Olomouci existovaly takové rady dvě a dalších dvanáct v tehdejších příměstských obcích.¹⁷ Vznikly také dva výbory českých pokračovacích škol, výbor pokračovacích škol německých, kuratorium rodinné a živnostenské školy a společné kuratorium české a německé obchodní akademie.

Asi největší změny se týkaly náboženství. Byl zrušen vliv církve na školství, modlitby na začátku a konci vyučování, účast na bohoslužbách nebyla povinná a výzdoba školy

¹⁶ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.167. ISBN 80244236932.

¹⁷ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 8*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2010, s. 81-82. ISBN 978-80-86388-82-3

náboženskými symboly zůstala na vůli učitelů. Zrušen byl i celibát učitelek, které nyní nesměly být po svatbě propuštěny ze školních služeb.¹⁸

Na rozvoji školství se také podílel tzv. malý školský zákon z roku 1922, který v první řadě plnil unifikační funkci v rámci republiky a přinesl několik novelizací výukových osnov¹⁹. Náboženství zůstalo relativně povinné, byly zavedeny nové předměty jako občanská nauka a výchova, ruční práce a pro chlapce nauka a o domácí hospodářství. Velký význam mělo povolení koedukačních tříd, kdy mohly být hoši a dívky společně.²⁰

2.2.1. Olomoucké živnostenské pokračovací školy v období první republiky

Za první republiky se výrazně rozšířilo i *živnostenské pokračovací školství*, které nyní spravovalo město. Po první světové válce bylo v Olomouci šest českých a tři německé živnostenské pokračovací školy. Byly rozmístěny jak v centru, tak na předměstí Olomouce a každá měla samostatnou správu. Byli sem přijímáni uční a tovaryši příslušných oborů, praxe se nevyžadovala. Absolventi nacházeli uplatnění ve středních funkcích technických, provozních nebo konstruktérských a rovněž jako samostatní podnikatelé. V roce 1931 byla pro české živnostenské školy postavena samostatná budova na třídě Karla IV., v té době jich totiž bylo více jak dvacet. Živnostenské školy byly rozděleny do příslušných oborů, například *škola kupecká, obuvnická, holičská, kavárenská, řeznická a uzenářská, drogistická* a další. Většina z nich existovala až do tzv. protektorátu. Nadále zde také působily živnostenské školy německé a vznikaly i některé další.²¹

Větší význam i pro širší region měla v Olomouci *Státní odborná škola pro zpracování dřeva*, která měla svůj původ v jednoleté mistrovské truhlářské škole. Byla pro ni postavena v té době ultramoderní budova v Jungmanově ulici. Vše odpovídalo soudobým normám a hygienickým požadavkům. Školní dílny byly budované se špičkovým vybavením. Stavba

¹⁸ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.167 . ISBN 80244236932.

¹⁹ VÁŇOVÁ, Růžena. *Vývoj počátečního školství v českých zemích*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1986. s 87.

²⁰ KOPÁČ, Jaroslav. *Dejiny školství a pedagogiky v Československu*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, s. 39-41.

²¹ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.168 . ISBN 80244236932.

byla dokončena 31. ledna 1936. Připravovala v denním studiu mistry oboru, a organizovala také několik kurzů.²²

V roce 1936 byla založena česká odborná škola pro ženská povolání řádu sv. Voršily, kde veškeré náklady nesl řád, byla původně dvouletá, ale roku 1939 byla rozšířena i o třídu třetí.²³

2.2.2. Olomoucké střední školy v období první republiky

V nové republice pokračovaly všechny zavedené české i německé střední školy, mimořádně se rozvinulo dívčí střední školství. Ještě začátkem minulého století byl vyšší stupeň dívčího vzdělání ojedinělým jevem. Až v roce 1872 bylo děvčatům povoleno soukromé externí studium a roku 1897 pasivní účast při vyučování.²⁴

V období první republiky v Olomouci působila tato středoškolská zařízení:

Česká státní reálka, založena 1902 a roku 1920 konečně přestěhována do nové budovy na třídě Jiřího z Poděbrad. Škola do tzv. protektorátu dvakrát změnila název na Státní československou reálku a Státní reálku v Olomouci. Při škole byly pořádány kurzy pro učitele měšťanských škol a pro frekventanty dělostřelecké správní služby. V čele školy stály v letech 1918–1939 František Polívka, Václav Komberec a František Rompart.

Československé státní reálné gymnázium, bývalé Slovanské, se více zaměřovalo na výuku tzv. reálných předmětů, avšak ne na úkor těch humanitních a klasicky zaměřených. Před německou okupací jej navštěvovalo až sedm set studentů. Zajišťovalo přípravu žáků na univerzitu, pro službu ve státní správě nebo v soukromých firmách.

Jako nový vyučovací ústav vzniklo v roce 1919 *Dívčí reformní reálné gymnázium* a to jako spolkové lyceum. Do prvního ročníku se přihlásilo již 73 dívek. Počátkem protektorátu se tato škola včlenila do Slovanského gymnázia.²⁵

²² MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 8. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2010, s. 89. ISBN 978-80-86388-82-3

²³ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce* 2. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.168 . ISBN 80244236932.

²⁴ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 8. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2010, s. 90. ISBN 978-80-86388-82-3

²⁵ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce* 2. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.168-169 . ISBN 80244236932.

Řadové dívčí gymnázium konviktu dominikánek v Řepčíně, které bylo založeno roku 1899, nemělo zpočátku status práva veřejnosti, takže studentky musely maturovat na jiných středních školách. Vyučovalo se ale podle stejných osnov jako na školách veřejných. Jeho úspěšný rozvoj byl zabrzděn německou okupací a 1. září 1941 bylo na rozhodnutí říšského protektora Neuratha zrušeno a obnoveno až v září 1945.

Roku 1919 byl také založen *český městský učitelský ústav koedukační*. Přestože v Olomouci již existovaly tři starší instituce pro vzdělávání českých učitelů, jejich potřeba rostla čím dál tím víc. K povinným předmětům patřila čeština, dějepis, hospodaření, hra na housle, krasopis a další. Z nepovinných se vyučovalo náboženství, němčina a případně druhý cizí jazyk.

Při řádu dominikánek působil v Řepčíně od roku 1927 *Soukromý ústav pro vzdělání řeholních učitelek domácích nauk*, byl pouze dvouletý, a v dnešní době bychom jej mohli nazvat „nástavbou“, protože podmínkou ke studiu byla maturita. V roce 1930 se stal ústav školou veřejnou a za protektorátu, tak jako většina řeholních škol, byl zrušen.

V Olomouci fungoval také *Ženský učitelský ústav Řádu sv. Voršily* s právem veřejnosti a jeho tzv. nástavbou byl *Český soukromý ústav pro vzdělání učitelek domácích nauk Řádu sv. Voršily*.²⁶

Česká obchodní akademie, byla dalším významným ústavem, i pro širší okolí Olomouce. Hlavní podíl na vybudování měl Ústav Matice školské. Už do prvního ročníku roku 1919 se přihlásila stovka žáků a dalších padesát do abiturientského kurzu. Roku 1924 byla dostavěna nová vlastní budova, která obsahovala šest tříd, dva kabinety, a také aulu, písárnu, sborovnu, knihovnu a ředitelský a školnický byt. Finance zajišťovalo město a Obchodní a živnostenská komora. Obchodní akademie se významně podílela na veřejném a kulturním životě v Olomouci a okolí.(dále viz. kapitola č. 3.4. Historie Obchodní akademie Olomouc)

Zemská vyšší hospodářská škola se těšila (včetně svých předchůdců a dalších škol na Klášterním Hradisku) více než padesátileté tradici a měla obrovský vliv na vzdělání rolníků ve střední Moravě. Hradištská hospodářská škola vychovávala odborníky téměř všech

²⁶ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 8. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2010, s. 91-92. ISBN 978-80-86388-82-3

zemědělských oborů a poskytovala jim co nejkvalitnější informace o moderních postupech v zemědělství.²⁷ (dále viz. kapitola č. 3.3. Historie Střední zemědělské školy Olomouc)

Po první světové válce v Olomouci nadále úspěšně působily tradiční německé školy, i když vzhledem k demografickému vývoji už nové nevznikaly, naopak některé ukončily svou činnost pro nedostatek studentů. *Německé státní gymnázium*, jež sídlilo v moderní budově na Třídě svobody, otevíralo všechny třídy a navštěvovalo jej 170 až 260 žáků. *Německá státní reálka*, působila začátkem první republiky taky úspěšně s plnou kapacitou, avšak v polovině 20. let byla uzavřena vzhledem poklesu počtu německého obyvatelstva v Olomouci.²⁸

2.3. Olomoucké střední školství v letech 1939 – 1945

Podepsáním tzv. mnichovského diktátu bylo české pohraničí, Sudety, připojeno k Velkoněmecké říši a tím byla zrušena i většina českých škol. Mnoho českých rodin, včetně mnoha pedagogů, se bylo nuceno přestěhovat do vnitrozemí. Kvůli tomu došlo k relativnímu přebytku českých učitelů a někteří z nich museli být propouštěni, konkrétně provdané „přebytečné“ učitelky a učitelé nad 55 let, ti byli předčasně posíláni do penze.²⁹

Nacisté se ovšem především snažili omezit české školství, buď přímým rušením českých škol, nebo zabráním školních budov pro školy německé, případně pro vojsko a jiné instituce.³⁰ Ve Velké Olomouci byl počet českých obecných škol v době okupace snížen z 24 na 16, měšťanských z 12 na 7. Závodní odborné školy byly převážně uzavřeny nebo přeměněny na školy učňovské. Německých škol naopak značně přibývalo, obecných (Volkschule) z 9 na 12 a u měšťanských (Hauptschule) a středních (Oberschule) se počet zvýšil z tří na dvojnásobek.

Všechna moc se nyní ocitla v rukou říšského protektora a jemu podřízené administrativě, na nižší pozice byli dosaženi němečtí, nebo čeští konformní úředníci.³¹ Okupační zpráva tak mohla zasahovat do organizace základního, středního i odborného školství.

²⁷ MINAŘÍKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 2*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2004, s. 83-99. ISBN 80-86388-21-2

²⁸ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.168-169 . ISBN 80244236932.

²⁹ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 152. ISBN 978-80-86388-92-2

³⁰ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 229 . ISBN 80244236932.

³¹ KOVAŘÍČEK, Václav. *Stručný nástin vývoje školství v Olomouci*. Praha, 1988, s. 57-58.

Neprodleně po protestní demonstraci za zabitého studenta medicíny Jana Opletala byly 17. listopadu 1939 uzavřeny všechny české vysoké školy. Osnovy a organizace výuky byly upraveny podle německého vzoru. Na všech školách byla zavedena němčina jako povinný předmět. Na obecných školách zprvu od třetí a následně od druhé třídy, na měšťanských alespoň šest hodin týdně a na gymnáziích se některé předměty vyučovaly pouze v německém jazyce (jejich počet postupně narůstal). Naopak bylo omezeno vyučování jazyka českého a literatury, dějepisu, zeměpisu a občanské nauky. Byla provedena revize učebnic a osnov a bylo z nich odstraněno vše, co připomínalo československé národní tradice, podstatné události dějin či významné osobnosti českých dějin.³²

Žáci byli perzekuováni kvůli rase nebo náboženství, někde docházelo ke konci protektorátu i k vylučování celých tříd ze studia. Studenti vyšších ročníků středních škol byli běžně nasazováni do válečné výroby, nebo posíláni na nucené práce do Německa. Učitelé museli skládat *nový slib věrnosti*, doložit tzv. *árijský původ* až k prarodičům, dokázat aktivní znalost němčiny, popřípadě se zúčastnit německého kurzu. Středoškolští profesori a inspektoři museli absolvovat speciální kurz, aby se stali *důstojnými šířiteli říšskoněmecké myšlenky*.

Přibližně v polovině druhé světové války byly také vydány nové předpisy pro vedení školních kronik, které teď musely být vedeny po měsících a podle závazné kostry.³³

Vysoké školské orgány se žákům snažily vnutit nacistickou ideologii všemi způsoby, avšak děti ani mladí lidé ji až na výjimky nepřijali. Velký vliv mělo rodinné prostředí, ale také pedagogové, kteří ač nemohli svůj postoj vyjadřovat veřejně, v žácích významně podporovali vlastenectví.³⁴

Nedlouho po vzniku protektorátu byly nahrazeny portréty bývalých prezidentů obrazy státního prezidenta Háchy a nacistického vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera. Musely být vyloučeny a zapečetěny všechny historické nebo zeměpisné mapy bývalé Československé republiky a také všechny školní kroniky. Školní třídy zůstaly i nadále vyzdobeny náboženskými symboly, ale z hodin náboženství musela být odstraněna biblická dějprava. Postupně byl i v českých školách zaveden nacistický árijský pozdrav vztyčené pravice. Od

³² SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 230. ISBN 80244236932.

³³ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 159. ISBN 978-80-86388-92-2

³⁴ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 153. ISBN 978-80-86388-92-2

roku 1941 musely všechny české školy jednatv němčině jak s úřady, tak i s rodiči. Vysvědčení musela být dvojjazyčná.³⁵

2.3.1. Olomoucké živnostenské školy pokračovací neboli učňovské v období protektorátu

České živnostenské školy pokračovací, nyní učňovské, nebyly alespoň co se praktické a odborné výuky týče nijak zásadně reorganizovány. Platila zde stejná omezení, jako ve všech typech škol. České i německé školy byly v letech 1940–1944 umístěny ve dvou hlavních objektech a to v tzv. Salesianu, na Žerotínově náměstí a na dnešní třídě 17. Listopadu. V letech protektorátu bylo založeno několik německých učňovských škol, například hodinářská s dílenským vyučováním, grafická, instalatérská, kovářská a klempířská s dílenským vyučováním. Německý dorost také docházel do původně české budovy živnostenských škol. Musela se zde tísnit i celá řada českých učňovských škol, vyučování probíhalo na směny a dokonce i v neděli. V uvedeném období nadále pokračovaly učňovské školy založené před okupací nebo dokonce za „mocnářství“, například elektrotechnická, kovoobráběcí, modistická, obuvnická, pro dámské krejčovské, pro holiče, kadeřníky a vlásenkáře, pro řezníky a uzenáře a další.

Další odborné školy, popřípadě soukromé se speciálním zaměřením, které nebyly zakončeny tzv. *zkouškou dospělosti* neboli dnešní maturitou, měly v Olomouci stále významné zastoupení a to nejen ve formě řádného denního studia, ale i ve formě studia privátního či externího. Německé ústavy samozřejmě koncem války zanikly, ale některé české se udržely až do roku 1950.³⁶

2.3.2. Olomoucké střední školy v období protektorátu

České střední školy s tzv. *zkouškou dospělosti* prošly v období protektorátu také značnou reorganizací.

Na reálném gymnáziu v dnešní Kosinově ulici, bývalém Slovanském, došlo už na podzim roku 1938 k mimořádnému přírůstku studentů, a to díky hromadnému stěhování rodin z obsazených Sudet a zavírání místních škol. Ve školním roce 1938/1939 zde bylo zapsáno až 1 357 studentů.

³⁵ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 230. ISBN 80244236932.

³⁶ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KANÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 158. ISBN 978-80-86388-92-2

Druhé reálné gymnázium, na dnešní třídě Jiřího z Poděbrad³⁷ muselo uvolnit místo střední německé škole a bylo nouzově přesunuto do kláštera Voršilek. V červenci 1943 byla gymnáziu část budovy navrácena, ale muselo se zde tísnit s I. Hlavní chlapeckou školou.

Třídy dívčího reálného gymnázia byly v listopadu 1939 přesunuty do Nových Hodolan. S ohledem na přeplněnost hodolanského objektu (bylo zde umístěno až devět škol) probíhala výuka polodenně. Od školního roku 1941/1942 nepřijímal ústav nové žáky a postupně se spojil s gymnáziem Slovanským.³⁸ České soukromé gymnázium Řádu dominikánek v Řepčíně zaniklo včleněním do dívčího reálného gymnázia, stejný osud postihl i soukromé učitelství pro vzdělání učitele domácích nauk s právem veřejnosti Řádu dominikánek v Olomouci – Řepčíně a Řádu sv. Voršily v dnešní Kateřinské ulici.

Český učitelství ústav koedukační v dnešní Sokolské ulici byl zrušen ve školním roce 1941/1942. V tomtéž roce byl znovu obnoven německý učitelství ústav koedukační, který byl umístěn v objektu německého gymnázia. Česká obchodní akademie byla přejmenována na Vyšší obchodní školu a směla přijímat jen omezený počet studentů, před ní měla samozřejmě přednost obchodní škola německá.³⁹

Německé střední školy se v tomto období také spíše rozšiřovaly. Německé koedukační gymnázium na dnešní třídě Svobody se ve školním roce 1941/1942 rozdělilo na dvě vyšší školy, pro chlapce (Oberschule für Jungen) a pro dívky (Oberschule für Mädchen). Obě působily až do konce války.⁴⁰

Kvůli celkovému nedostatku pracovní síly ve válečném průmyslu byl ve školním roce 1943/1944 zrušen jednorozční učební kurz při hlavních školách, aby mohly být děti ihned po absolvování školní docházky zaměstnány.⁴¹

Vyučování v období okupace bylo často narušováno různými mimořádnými akcemi, nedostatkem prostor, paliva, leteckými poplachy apod. V zimě měly děti často prázdniny, kdy si do školy chodily jen jedenkrát týdně pro úkoly. Ve školním roce 1944/1945 zimní

³⁷ Bývalá česká reálka

³⁸ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.230 . ISBN 80244236932.

³⁹ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 158. ISBN 978-80-86388-92-2

⁴⁰ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.230 . ISBN 80244236932.

⁴¹ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 159. ISBN 978-80-86388-92-2

prázdniny dokonce trvaly až do 22. ledna, jelikož městská správa zastavila českým školám přísun uhlí. Koncem války byly některé české školní budovy zabrány německým vojskem.⁴²

Na stranu německého fašismu se dala jenom nicotná část českých učitelů a profesorů. Naopak velký počet pedagogů byl odvečen do koncentračních táborů a věznic, nebo umučen či popraven. České školství tak ztratilo celou řadu výjimečných pracovníků. Také studenti olomouckých českých škol se zapojili do odboje, mnohdy byli taktéž vylučováni ze studia, věznění a posíláni do koncentračních táborů.⁴³

2.4. Olomoucké střední školství od roku 1945

Po osvobození našich zemí v roce 1945 prošla soustava středního školství značnými proměnami. V posledních měsících druhé světové války sloužila velká část budov olomouckých škol jako noclehárny pro zákopníky, mezi nimiž byla i řada učitelů a studentů vyšších ročníků středních škol. Jednalo se o na budování městského opevnění násilím nasazené pracovníky, na základě vyhlášky říšského protektora z 27. 12. 1944. Dále české školy sloužily jako internační místa pro zatčené nebo vyslýchané, jako německé vojenské lazarety, útočiště ustupující německé armádě apod. Několikadenní boje přímo uprostřed města měly za následek mnoho poškozených školních budov, proto nemohly být bezprostředně po skončení války použity jako školy.⁴⁴

Škody způsobené německou okupací byly okamžitě napravovány a všechny německé školy zrušeny. Ve všech typech škol byla okamžitě zastavena výuka německého jazyka, který byl zanedlouho nahrazen ruštinou (té ale znatelně chyběli kvalifikovaní učitelé). Celý školský systém byl obnovován do „předmnichovského“ stavu. Důraz byl kladen především na učivo českých dějin, literatury a zeměpisu.

Krátce po konci druhé světové války zesílila snaha komunistů sjednotit československou školskou soustavu. To znamenalo zestátnit veškeré školství, a postupně uzavřít nebo zrušit veškeré školy soukromé, církevní a spolkové či závodní.

⁴² SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.230 . ISBN 80244236932.

⁴³ KOVAŘÍČEK, Václav. *Stručný nástin vývoje školství v Olomouci*. Praha, 1988,

⁴⁴ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011, s. 160-163. ISBN 978-80-86388-92-2

V červenci roku 1945 proběhl první celostátní sjezd učitelů, který požadoval zřízení jednotné školy, zavedení vysokoškolského vzdělání učitelů a ustanovení výzkumného ústavu pedagogického, přičemž dva poslední požadavky byly ještě v tomtéž roce uskutečněny.⁴⁵

⁴⁵ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce* 2. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.233-239 . ISBN 80244236932.

3. Nejvýznamnější střední školy v Olomouci

3.1. Historie střední zdravotnické školy E. Pöttinga

3.1.1. Emanuel hrabě Potting-Persing

Emanuel hrabě Pötting-Persing se narodil 25. října 1818 v Budišově na jihu od Velkého Meziříčí. Pocházel ze šlechtické rodiny, jejíž kořeny byly v Dolním Rakousku. Rod byl roku 1662 povýšen do hraběcího stavu císařem Leopoldem I. Rodina žila velmi skromně, otec, Alois hrabě Pötting-Persing, svobodný pán na Horním Falkensteinu a Velkokostelí, dědičný purkrabí z Lienzu v Tyrolích, a matka Hedvika, dcera rytíře Sylvia z rodu Hannekartů, c. k. generála a pevnostního velitele v Budíně, se postarali o to, že měl Emanuel hrabě Pötting-Persing devět sourozenců.⁴⁶

Po absolvování brněnského gymnázia se znamenitým prospěchem hrabě pokračoval na dvouletém filosofickém kurzu v Olomouci. Roku 1839 se zapsal do biskupského teologického ústavu v Brně a v roce 1843 byl místním biskupem Antonínem Arnoštem hrabětem Schaaffgotschem vysvěcen na kněze. V dalších letech působil na moravském venkově v různých duchovních hodnostech, například v rodném Budišově, Kučerově u Vyškova, v Dolanech u Olomouce a dalších. Emanuel hrabě Pötting-Persing si svou vlídností, svědomitostí a humánním přístupem k chudině vysloužil výbornou pověst jak u farníků, tak u vyšších představitelů církve. Proto když se v roce 1844 uvolnilo v Olomouci kanovnícké místo, byl do něj zvolen olomouckou kapitulou jako nesídelní kanovník olomoucký. Když v roce 1871 rezignoval soudobý probošt u sv. Mořice hrabě Belrup, byl v říjnu toho roku jednotně zvolen hrabě Pötting.⁴⁷ V únoru 1880 byl hrabě jmenován předsedou knížecí arcibiskupské konzistoře a generálním vikářem olomoucké arcidiecéze. V této funkci zůstal až do roku 1892. V září roku 1880 byl pak zvolen kapitulním proboštem, tzn. hlavou sboru duchovního při dómu sv. Václava. Roku 1886 byl za své zásluhy vyznamenán církví (Svatou stolicí) titulem papežského preláta a apoštolského protonotáře.

Ačkoli byl původ hraběte Pöttinga německý, hlásil se k českému národnímu hnutí v Olomouci. Byl zastáncem tzv. *austroslavismu* (sebeorganizace a spolupráce slovanských národů v rámci císařství), budoucnost českého národa viděl v rovnováze mezi českou a německou národností, především v rovině jazykové.

⁴⁶ KAHLIG, I. Výroční zpráva Ústavu hraběte Pöttinga 1897/1898. s 4.

⁴⁷ FISCHER, R. Památník Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci 1895/1935. s. 4.

Emanuel Pötting velmi podporoval české školství v Olomouci. Byl mezi zakládajícími členy olomoucké Matice školské, kterou podporoval i finančně. Také přispěl ke stavbě první české obecné školy na Bělidlech a jako kněz se účastnil všech svěcení nových českých školních budov. 15. srpna 1895 byl také při svěcení ústavu, který sám založil, a v místní kapli sloužil první mši svatou. V únoru roku 1898 onemocněl hrabě Pötting zápalom plic a po několika hodinách zemřel.⁴⁸

2.1.2. Založení Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci

30. října roku 1893 byl založen spolek, který měl oficiální název *Ústav hraběte Pöttinga v Olomouci, český pensionát a škola pro vzdělání dívek*, jehož hlavním cílem bylo šíření vzdělání žen a výuka tzv. ženských prací. První valná hromada tohoto ženského spolku se konala 19. listopadu 1893 v Národním domě v Olomouci. Hrabě jmenoval devítičlenné kuratorium, které se skládalo z olomouckých dam, a jeho předsedkyní byla zvolena Amálie Ambrosová.⁴⁹

Nejvýznamnějším počinem ustavující valné hromady bylo sepsání a schválení základní listiny Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, díky kterému mělo město získat školu pro výchovu a vzdělávání dívek. „...jest to směr náboženství a víry; tato je matkou ctnosti a lásky, tyto jsou nejkrásnější ozdobou ženy a nejsladším kouzlem každé domácnosti; jest to směr vyšší vzdělanosti, aby žena proniknuta vědou obecnou a vědomím významu svého, který v národě zaujímá, dostoupila onoho vážného a jemného postavení, jež vzdělané ženě ve vzdělaném národě přísluší, a aby v tomto postavení svém byla kotvicí ušlechtilého mravu a dítkám svým první svědomou učitelkou lásky vlastenecké; a jest to směr prakticko-hospodárný, aby poznáním těžkosti výdělků v době této, naučením se šetrnosti, porozuměním se všemu odvětví prací domácích, buď sebe samu zaopatřiti, buď muži svému v potřebách života bedlivě a opatrně se pomáhati naučila,“ píše se v první verzi základní listiny.⁵⁰

Druhá základní listina Ústavu hraběte Pöttinga byla vydána 1. května 1895 a je zde podrobněji rozpracována výše zmíněná listina první. Stanovuje se v ní, že škola ponese jméno Ústav hraběte Pöttinga v Olomouci, vyučovacím jazykem bude čeština a základní náboženství bude římskokatolické. Dále zdůrazňuje hlavní směry výuky a to opravdovou zbožnost, vlastenectví a prakticko-hospodářské znalosti a dovednosti.

⁴⁸ FIŠARA, Vladimír. *100 let Pöttingea Olomouc*. Olomouc: Votobia, 1995, s. 8-9.

⁴⁹ FIŠARA, V. *Emanuel hrabě Pötting Persing-zakladatel školy pro výchovu českých dívek*, Pöttingeum Olomouc 1895-1995 Střední zdravotnická škola Olomouc. Votobia Olomouc 1995, s. 9-10

⁵⁰ Vědecká knihovna Olomouc, PÖTTING, E. Památník Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci 1895-1935. s. 9.

Stavba školní budovy započala v červnu roku 1894 podle plánů architekta Jakoba Gartnera a byla dokončena již v polovině září 1895. Náklady na stavbu dosahovaly přibližně 110 000 zlatých.

Slavnostní otevření se konalo 15. září za hojné účasti lidu i čestných hostů. Po vysvěcení budovy se uskutečnilo slavnostní otevření a předání ústavu. Úvodní projev přednesl předseda Ústřední matice školské Jan Čelakovský a stejně jako projevy dalších řečníků se nesl v charakteristickém dobovém duchu, tj. byly v něm vyzdvihovány zásluhy přítomných osob a vzdávána velká chvála celému ústavu.⁵¹

2.1.3. Vývoj Ústavu hraběte Pöttinga v letech 1895–1918

Vyučování v ústavu bylo oficiálně povoleno místodržitelstvím v Brně výnosem z 15. července 1895. Škola byla původně zřízena pro 200 žákyň a z nich asi 60 bylo chovankami penzionátu.

Teoretické vyučování zahrnovalo povinné a nepovinné předměty. Z povinných to bylo náboženství, český jazyk, vychovatelství, konverzace, dějepis, zeměpis, počty a další. A k nepovinným předmětům patřil zpěv, hudba a cizí jazyk, většinou němčina nebo francouzština. Praktické předměty se soustředily na práci v kuchyni, žehlárně, prádelně, na zahradě nebo ve sklepě. Vše bylo doplněno návštěvami opatroven a mateřských škol. Každá schovanka, až na ty z nemajetných rodin, platila školné.

Učitelé byli přijímáni ředitelem a kurátorem a museli splňovat následující podmínky:

- Prokázat způsobilost vyučovat na střední škole a měšťance
- Mít římskokatolické vyznání
- Mít tři roky praxe
- Nejméně jeden rok působit v ústavu provizorně

V prvním školním roce 1895/1896 byla otevřena I. a II. třída literární školy pro dívky od 11 do 14 let, dvě pracovní průmyslové školy, hudební škola a kurzy němčiny a francouzštiny. Byla zřízena školní knihovna a zbudována tělocvična. Ředitelem byl Jan Bruda, profesor olomouckého Slovanského gymnázia. Úspěšný první školní rok zaručil růst popularity Ústavu hraběte Pöttinga po celé Moravě.⁵²

⁵¹ FIŠARA, Vladimír. *100 let Pöttingea Olomouc*. Olomouc: Votobia, 1995, s. 11-12.

⁵² Tamtéž, s. 14-16

Roku 1896 se do čela školy postavil Isidor Kahlig, který věnoval všechny síly na rozvoj ústavu a působil zde až do roku 1924.⁵³ Za jeho vedení vznikala a rozvíjela se celá řada nových typů škol a kurzů, přibyla třetí literní škola a třetí pracovní průmyslové školy. Ve školním roce 1899/1900 byla také nově otevřena obchodní škola, kde se vyučovalo účetnictví, zbožíznalství, těsnopis, psaní na stroji apod. Počet žákyň se stále zvyšoval, v roce 1899 jich bylo více než 360. Kvůli tomu byla škola rozšířena o nové křídlo, které zvýšilo kapacitu ústavu až na dvojnásobek.

Po desetileté činnosti bylo v ústavu sedm škol a sedm kurzů. Počet žákyň byl 451 a večerní kurzy navštěvovalo asi 1500 dívek a žen.⁵⁴ Ale brzy po začátku první světové války byl ve školní budově ubytován oddíl osmi set mužů a v ústavu byla dočasně umístěna vstrojovací stanice. Snížil se počet schovanek a někteří učitelé museli odejít do armády. Systém škol a kurzů se značně zúžil, výuka však pokračovala stále dál.⁵⁵

Vznik samostatného českého státu pomohl k velkému rozvoji Pöttingea. Vzrůstal počet zájemkyň z řad německých dívek, to zapříčinilo otevření dalších tří tříd literní školy. 4. ledna 1919 byla tato škola předána do správy města a v roce 1920 stejně tak škola průmyslová.⁵⁶

Švýcarský penzionát byl nový školní útvar, který v Ústavu hraběte Pöttinga vznikl v roce 1921/1922. Bylo zde poskytováno vzdělání na úrovni švýcarských škol, kam jezdily české dívky z „lepších rodin“. Cílem tedy bylo předat dívkám všeobecné a praktické vzdělání, naučit je cizím jazykům, hudbě a znalosti ženských prací. Roku 1932 byl přejmenován na vyšší dívčí školu. Koncem třicátých let v Pöttingeu působily už jen vyšší dívčí škola, veřejná obchodní škola, veřejná odborná škola pro ženská povolání a některé kurzy.⁵⁷

Největší skupina žákyň byla z Moravy, Čech a Slovenska, školu ale také navštěvovaly dívky z jiných zemí, například z Rumunska, Ruska, Turecka, Jižní Afriky, USA a Německa. Zápisné za první republiky činilo 10Kč, poplatky za pomůcky 20Kč a školné v jednotlivých ročnících 300–400 Kč. Díky tomu nebylo Pöttingeum přístupno všem sociálním vrstvám.⁵⁸

⁵³ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.66 . ISBN 80244236932.

⁵⁴ FIŠARA, V. Pöttingeum Olomouc 1895/1995, s. 14-16.

⁵⁵ ČERMÁKOVÁ, M. Devatenáctá výroční zpráva Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci za dvacátý školní rok 1914-15. s. 11-12.

⁵⁶ KRÁLIK, F. Památník Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci 1895/1935. Str. 35.

⁵⁷ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s.168 . ISBN 80244236932.

⁵⁸ FIŠARA, Vladimír. *100 let Pöttingea Olomouc*. Olomouc: Votobia, 1995, s. 14-16.

2.1.4. Vývoj Ústavu hraběte Pöttinga za druhé světové války

Druhá světová válka způsobila mnohem větší škody ústavu E. Pöttinga než ta první. V roce 1940 němečtí okupanti zabrali část školy, zápis studentek byl ztížen různými předpisy a nařízeními a roku 1942 byla celá budova školy (až na penzionát, který byl zabrán v roce 1943) přeměněna na lazaret. Výuka proto musela probíhat v jiných školách, především v budově měšťanské školy na Nové ulici. Roku 1944 byly zrušeny všechny odborné školy a učitelé i většina žáků byli nasazeni do nacistických služeb. Po osvobození bylo vyučování obnoveno 10. července 1945, učilo se ale jen v druhém patře budovy, protože v ostatních částech byla nemocnice pro repatrianty.⁵⁹

2.1.5. Vznik a vývoj zdravotnické školy

Od roku 1948 procházely všechny školy umístěné v budově Pöttingea významnými změnami. Veřejná obchodní škola s téměř 350 žákyněmi byla od školního roku 1948/1949 integrována do obchodní akademie. Jako hlavní tak v Pöttingeu zůstala odborná škola pro ženská povolání, při které byly v tomtéž školním roce založeny dva ročníky sociálně-zdravotnické školy, což můžeme považovat za počátek zdravotnické školy v budově E. Pöttinga.⁶⁰ Ve školním roce 1949/1950 byla škola osamostatněna a přejmenována na vyšší sociálně zdravotnickou školu. Krom všeobecných ročníků měla 11 tříd v oborech zdravotní sestra, zdravotní pracovnice a porodní asistentka.⁶¹

Dobíhající ročníky bývalé odborné školy pro ženská povolání byly převedeny roku 1948 do vyšší odborné školy výživy. Počátkem školního roku 1951/1952 se pod různými názvy zmiňované subjekty sloučily pod souhrnný název vyšší zdravotnická škola. Roku 1954 převzalo vyšší zdravotnickou školu do správy ministerstvo zdravotnictví a znovu přejmenovalo na zdravotnickou školu.⁶²

Od školního roku 1955/1956 bylo zavedeno čtyřleté studium a byly zřízeny první studia při zaměstnání, což napomohlo k zvýšení počtu kvalifikovaných pracovníků ve zdravotnických zařízeních. V polovině 50. let byl snížen počet studentek, a otevíraly se jen obory zdravotní sestra, dětská sestra, a zdravotní laborant. Praktické vyučování ve Fakultní

⁵⁹ FIŠARA, V. Pöttingeum Olomouc 1895/1995, s. 21.

⁶⁰ Historie školy. In: www.epol.cz [online]. [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://epol.cz/historie.aspx>

⁶¹ *Výroční zpráva za školní rok 2012-2013* [online]. 2013 [cit. 2014-04-18]. Dostupné z: <http://epol.cz/dokumenty.aspx>, s. 4-5

⁶² SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce* 2. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 300. ISBN 80244236932.

nemocnici Olomouc utrpělo odchodem řádových sester, které do té doby patřily k nejkvalifikovanějším zdravotním sestřám.⁶³

Zákon o soustavě výchovy a vzdělání, který byl vydán roku 1960⁶⁴, podle něhož tvoří všechny školy a výchovná zařízení jednotný školský systém, velmi ovlivnil i vývoj zdravotnické školy. Byla zavedena devítiletá základní docházka, na kterou navazovala soustava středních škol. Na základě nového zákona byla škola znovu přejmenována na střední zdravotnickou školu.

Od počátku 70. let je obsah vzdělání středních zdravotnických pracovníků orientován na metody práce v týmu, který by se měl skládat z lékaře, středního zdravotnického pracovníka a nižšího zdravotnického personálu. Obsah vzdělání je rozdělen mezi společenskovědní, přírodovědní a odborné předměty, praktický výcvik a souvislou odbornou praxi.⁶⁵

⁶³ SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, s. 300. ISBN 80244236932.

⁶⁴ Školský zákon č.186/1960 Sb.

⁶⁵ FIŠARA, Vladimír. *100 let Pöttingea Olomouc*. Olomouc: Votobia, 1995, s. 24.

2.2. Historie Slovanského gymnázia Olomouc

Olomoucké národnostní hnutí v rakouském císařství (od roku 1867 nazývaném Rakousko-Uhersko) získávalo během 19. století stále vyšší vliv. Jedním ze zřetelných cílů tohoto obrozeneckého hnutí byla snaha o zřízení české střední školy gymnaziálního typu. Otevření *slovanského* gymnázia v Olomouci v roce 1867 znamenal obrovský průlom ve vývoji českého kulturního života v hanácké metropoli.⁶⁶

Bezprostředně po konci prusko-rakouské války v roce 1866 vydal císař František Josef I. nařízení pro tehdejšího státního ministra Richarda hr. Belcredima, aby byla na Moravě, konkrétně v Brně a Olomouci, založena dvě nižší česká gymnázia s hlavním vyučovacím jazykem češtinou. Začátkem roku 1877 byl vypsán konkurz na učitelská místa a vyhlášeno otevření první třídy českého gymnázia. Zájem byl pochopitelně obrovský.

Problém nastal při hledání vhodného místa pro školu. V úvahu přicházel klášter dominikánů, ale náklady na přizpůsobení budovy škole byly příliš vysoké. A proto když v červnu roku 1877 nabídl pan Antonín Půr svůj dům v dnešní Purkrabské ulici, vídeňská vláda hned souhlasila. Celý dům pronajala na deset let jen pro potřeby školy a okamžitě začala s rekonstrukcí.

Ředitelem gymnázia byl jmenován „*nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. apoštolského Veličenstva ze dne 22. července 1867 vedle sděleníslavného c. k. ministerstva osvěty ze dne 25. července téhož roku č. 5836*“ pan Jan Ev. Kosina, dřívější profesor královéhradeckého gymnázia.

První školní zápis vyhlásil ředitel Kosina na 23. září 1867. Během pětidenního zápisu se k přijímacím zkouškám do prvního ročníku dostavilo kolem devadesáti uchazečů a do vyšších tříd chtělo přestoupit skoro 120 žáků z jiných ústavů a to především z olomouckého německého gymnázia.⁶⁷

12. února 1868 se stala němčina úředním jazykem, což platilo i na českém ústavu a byla doporučena jako vyučovací jazyk do všech předmětů. Avšak učitelé slovanského gymnázia usoudili, že hlavně ve výuce latiny a řečtiny by překládání do německého jazyka

⁶⁶ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 7. 1.vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, s.122-123.

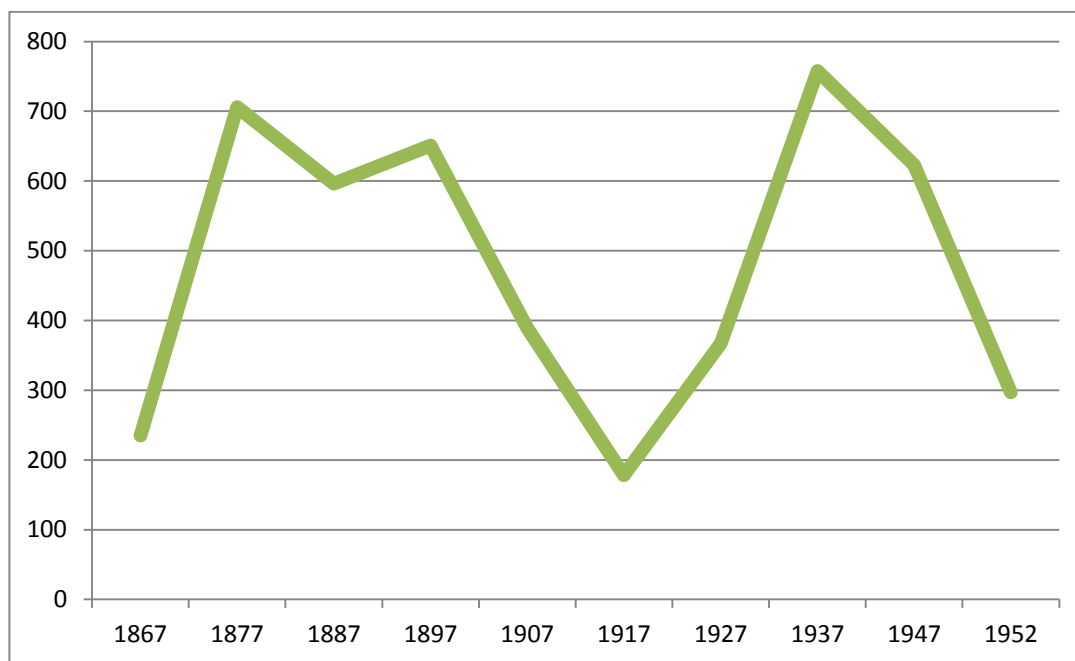
⁶⁷ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv č.1, 1868.

nemělo smysl, a tak požádali o výjimku na c. k. místodržitelství. Požadavku bylo vyhověno a od dalšího školního roku se mohla čeština stát vyučovacím jazykem ve všech předmětech. Roku 1868 bylo brněnské nižší gymnázium povýšeno na gymnázium úplné. Bohužel u olomouckého gymnázia se takto nestalo, a proto museli olomoučtí studenti po absolvování kvarty na českém gymnáziu přestoupit na německé. 27. července se profesorský sbor na své konferenci rozhodl požádat ministra osvěty o totéž, žádost byla ale obratem zamítnuta.

Profesoři se ale přesto nevzdali a už 8. února 1869 byly na místodržitelství odeslány dvě žádosti. První, aby byl ústav povýšen na gymnázium celé, a druhá, aby žáci s ukončenou národní školou a dobrým prospěchem mohli být přijati do tzv. gymnazijní přípravy. První žádosti bylo ministerstvem osvěty vyhověno téměř okamžitě. Druhá žádost byla zamítnuta a vyhověno jí bylo až o rok později.⁶⁸

Díky nepřetržitému zájmu studentů měla od počátku 19. století téměř neustále každá třída alespoň jednu paralelku. Ústav tak každoročně navštěvovalo kolem sedmi set studentů.

Graf č.1 Počet žáků slovanského gymnázia v desetiletých intervalech až do roku 1952⁶⁹

Slovanské gymnázium svými kvalitami přitahovalo stále více studentů, jejich počet narůstal tak rychle, že budova v Purkrabské ulici přestala dostačovat a bylo nutné pronajmout

⁶⁸ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv č.1, 1868

⁶⁹ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv č.1,2,3, 1868-1953

další místnosti v blízkosti hlavní budovy. Bylo to například pět místností na Dolním náměstí čp. 109, jedna místnost v Panské ulicích čp. 176 atd. Gymnázium bylo tedy rozmístěno po celém městě, což nebylo pro školu zrovna ideální. Situace se radikálně obrátila k lepšímu po dokončení vlastní budovy v dnešní Kosinově ulici. Tato moderní, monumentální stavba byla 14. září 1884 vysvěcena kanovníkem Emanuelem hr. Pöttingem a slavnostně otevřena.⁷⁰

Od založení ústavu bylo vyučování organizováno podle upravených osnov, jejichž základ tvořil tzv. organizační návrh z roku 1849. Největší změna učebních osnov přišla se schváleným návrhem z roku 1909, kde byly upřednostňovány především tzv. *reálné předměty*, ale nikoli na úkor předmětů humanitních, stále byl kladen velký důraz na četbu v klasických jazycích, v matematice a přírodních vědách byli studenti vedeni k samostatnému uvažování a interpretaci a ze všech předmětů byla vyloučena látka věcně nebo didakticky zastaralá.

Po skončení první světové války a vzniku samostatné republiky byly ve velmi krátkém časovém úseku osnovy znovu přepracovány, tentokrát v „republikánském“ duchu. Gymnázia měla ještě víc rozvíjet samostatné myšlení a podpořit tak větší uplatnění absolventů v různých oborech. Zdůrazňována byla výchova občanská, mravní, estetická a tělesná.

Poslední úprava do začátku druhé světové války byla z roku 1933. Gymnázia na našem území nesla název „státní československé reformní reálné“. Vyučování bylo převážně zaměřeno na národní a humanitní osvětu, a na občanskou a mravní výchovu.⁷¹

Již od založení slovanského gymnázia byl kladen velký důraz na náboženskou a mravní výchovu. Na počátku chodili studenti na mši každý den před vyučováním, nepřítomnost na bohoslužbách se trestala snížením známky z mravů, avšak koncem století se od této povinnosti upouštělo a přítomnost na bohoslužbách záležela na rozhodnutí žáků a rodičů.⁷²

Druhou záležitostí, na kterou byla od počátku existence gymnázia upřena zvýšená pozornost, byla výchova k rakouskému vlastenectví, především ve výuce českého jazyka a dějepisu. Původně rakouské osnovy kladly velký důraz na výuku klasických jazyků, počínaje poznáním řecké a římské kultury. Na konci 19. století začala být také zdůrazňována četba klasiků. Latina se vyučovala ve všech ročnících 5-8 hodin týdně a řečtině se studenti

⁷⁰ Historie školy. In: www.sgo.cz [online]. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.sgo.cz/Historie/>

⁷¹ KOPÁČ, Jaroslav. *Dějiny české školy a pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně., 1968

⁷² Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnázium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv č.1,2,3, 1868-1953

olomouckého gymnázia učili od tercie 5 hodin týdně. Oba tyto jazyky patřily k nutným předpokladům pro další studium na univerzitě.⁷³

Roku 1870 byla na slovanském gymnáziu zrušena němčina jako povinný předmět. Obligatorním se stal pouze tehdy, když si jej student sám zvolil a souhlasili s tím i jeho rodiče. Z praktických důvodů se do nepovinné němčiny přihlásili všichni, proto výuka probíhala stejným způsobem. Několik prvních let gymnázia nízký počet hodin němčiny dostačoval, jelikož většina studentů přecházela z německého gymnázia, odkud byli jazykově dobře vybaveni, v dalších letech ale byla potřeba počet hodin německého jazyka zvyšovat. Naprosto povinným předmětem se německý jazyk opět stal od školního roku 1913/1914. Za časů tzv. protektorátu se dokonce převaha češtiny nad němčinou obrátila, ale po ukončení druhé světové války se němčina přestala vyučovat vůbec.⁷⁴

Do prvních ročníků byli přijímáni uchazeči po ukončení 4. třídy normálně-obecné školy a po dosažení věku 10 let, kteří museli složit přijímací zkoušku z náboženství, českého jazyka a počtů.

Dívky byly na gymnázium přijímány až od roku 1909/1910 ze začátku jen jako *hospitantky*, nesměly být zkoušeny, nechodily do tělocviku a nesmělo jich být více jak 5%, což ale nebylo dodržováno. Až od školního roku 1918/1919 byla děvčata přijímána jako běžné studentky.⁷⁵

Zkoušení bylo velmi přísné, všichni žáci museli být z každého předmětu prozkoušeni alespoň 3 – 4x za semestr. Upřednostňovalo se memorování vyučované látky a většina profesorů považovala svůj předmět za ten nejdůležitější, což studenty přetěžovalo. Od roku 1908 byl počet zkoušení snížen na 3x za půlroku, což bylo maximum. Pokud se stalo, že student v některém z předmětů neuspěl, mohl požádat o opravné zkoušky, tzv. reparát. Známkování bylo od roku 1866 sedmistupňové – výtečná, výborná, chvalitebná, uspokojivá,

⁷³ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č.1, 1868

⁷⁴ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č.1,2,3, 1868-1953

⁷⁵ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 8. 1.vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomoci, s.90-92

dostatečná, nedostatečná a zcela nedostatečná. Roku 1933 bylo zavedeno pouze pětistupňové hodnocení, tak jak jej známe v dnešní podobě.⁷⁶

⁷⁶ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č.3,1939

2.3. Střední zemědělská škola

Počátky moravského zemědělského školství náleží do druhé poloviny 19. století. Za nejstarší zemědělskou (hospodářskou) školou byla rolnická škola v Ivančicích, druhou byla rolnická škola v Přerově, kterou vybudovala Hospodářská jednota v Olomouci. Přerovská škola byla v roce 1875 převedena do majetku země moravskoslezské a o rok později povýšena na Zemskou střední hospodářskou školu, téhož roku byla v Přerově umístěna expozitura olomoucké „střední hospodářské školy“, která byla v roce 1912 přemístěna na Klášterní Hradisko.

S velkým přispěním zemědělského odborníka J. R. Demela, profesora a člena školního výboru přerovské rolnické školy a současně jednatele pobočky Hospodářské společnosti v Olomouci, bylo prosazeno, aby olomoucká a záhnilicko-krasavská (s místem v Kroměříži) filiálka c. k. moravskoslezské společnosti ku zvelebení orby v Brně zřídily pobočku přerovské rolnické školy v Olomouci na Klášterním Hradisku. Pobočka byla skutečně otevřena roku 1876, avšak po nesčetných úředních překážkách, a zaměřovala se především na rolnicko-chmelařské obory.

V té době neměla škola téměř žádné hospodářství, a proto již v roce 1884 začalo budování školního statku. 1890 byla u školy vybudována velká chřestovna, založeny rozsáhlé školky a až v roce 1902 byla založena vlastní chmelnice.⁷⁷

Na místě původního objektu pak byla v roce 1898 postavena nová, rozsáhlejší budova s celkovým nákladem asi 44 500 zlatých. Sem v roce 1907 přešla přerovská střední hospodářská škola. Vzhledem k obrovskému rozsahu zemědělského školství na Moravě bylo jasné, že dosavadní školní budovy a příslušné hospodářství nebudou dlouho dostačovat. Proto moravský zemský výbor zakoupil bývalý hřebčinec na Klášterním Hradisku a pronajal tzv. lichtenštejnský zámeček pro účely plánované „hospodyňské“ školy, k jejímuž otevření došlo už v roce 1908 (o dva roky později byl zámeček Hospodářskou jednotou v Olomouci zakoupen).⁷⁸

Rozhodnutím Moravského zemského sněmu v Brně dne 10. ledna 1912 byla původní rolnicko-chmelařská škola po 36 letech působení v Olomouci zrušena a proměněna v střední

⁷⁷ MINAŘIKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci, In: KANÁK, Bohdan, *Olomoucký archivní sborník* 2. 1. Vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, s.83-84

⁷⁸ Tamtéž 84-86

hospodářskou (zemědělskou školu). Veškerý majetek rolnicko-chmelařské školy byl přirozeně převeden do majetku školy nové a jejím ředitelem byl jmenován profesor Basil Macalík.

Učební plán a osnovy se nijak nelišily od ostatních středních hospodářských škol v monarchii. Už ve školním roce 1913/1914 vykonali zkoušky všichni abutirienti. V tom roce působilo na půdě školy kromě ředitele pět stálých a pět mimořádných nebo výpomocných učitelů. 20. února bylo výnosem c. k. ministerstva orby uděleno zemědělské škole právo veřejnosti, zpětně od roku 1913.

Kapacita budovy bývalé rolnicko-chmelařské školy byla příliš malá, a proto musel být tzv. chemický ústav vybudován na místo chlévů a stodol. Škola touto dobou vlastnila necelé asi tři hektary pozemků, přičemž dalších dvanáct si pronajímala. Škola vlastnila také velkou ovocnou a zelinářskou zahradu, skleník a rozsáhlý pařeník⁷⁹.

Olomoucká hospodářská škola měla status *odborné vyšší školy*, a proto musela také umožnit všeobecné vzdělání stejného stupně, jako nižší třídy středních škol. Odborné vzdělání bylo především zaměřeno na potřeby majitelů větších statků nebo úředníků na velkostatkách. Odborná výuka se dělila na teoretickou a instruktivní, například na školních polích.

Uchazeči byli přijímáni od 16 let s tím, že museli být zcela zdraví a museli předložit vysvědčení s dobrým hodnocením⁸⁰

Tabulka č. 1 Vyučovací předměty v tříletém řádném studiu na Střední zemědělské škole v Olomouci⁸¹

Předměty všeobecného vzdělání	český jazyk, německý jazyk, dějepis, zeměpis a všeobecná statistika s naukou o terénu
Předměty základní	Aritmetika a algebra, geometrie s trigonometrií a stereometrií, fyzika, meteorologie, chemie hospodářská, mineralogie a geognosie, botanika všeobecná, zoologie, anatomie a fyziologie domácích zvířat národní hospodářství

⁷⁹ MINAŘÍKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci, In: KAŇÁK, Bohdan, *Olomoucký archivní sborník* 2. 1. Vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, s.91-93

⁸⁰ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Střední zemědělská škola Olomouc – Klášterní Hradisko, M 5-91, Školní kronika, inv. č.1, 1926

⁸¹ MINAŘÍKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci, In: KAŇÁK, Bohdan, *Olomoucký archivní sborník* 2. 1. Vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, s.86-87

Odborné předměty hlavní	Rostlinářství, chov hospodářského zvířectva, nauka o strojích a náradích, meliorační nauka, hospodářská technologie, správa hospodářství a odhadování statků, hosp. účetnictví, lesnictví a obchodní a hosp. nauka
Odborné předměty pomocné	Praktické měřičství, hosp. stavitelství, zvěrolékařství a kování koní, hosp. zákonodárství a hosp. statistika
Demonstrace a cvičení	Botanické, mikroskopické, hospodářské, praktické účetnictví, analitická chemie kreslení strojů, kreslení stavitelské, krasopis

Na konci studia vykonávali žáci tzv. hlavní neboli maturitní zkoušku z hlavních předmětů, kterou tvořila písemná a ústní část. Pokud byl student u zkoušky úspěšný, dostal vysvědčení zvané „*na odchodnou*“, tzv. absolutorium a pokud ji z jakéhokoli důvodu nesplnil, nebo se jí nezúčastnil, dostal pouze klasické pololetní vysvědčení. Každý student zemědělské školy musel zaplatit zápisné, dvakrát za rok školné a příplatky za laboratorní cvičení a také všechny náklady na knížky a školní potřeby. Nemajetným studentů byly poskytovány úlevy v podobě stipendií.⁸²

Řízení ústavu měl zpočátku na starosti zemský výbor, do roku 1918 a veškeré změny muselo také schválit c. k. ministerstvo orby. Přímé řízení ústavu náleželo řediteli, ten navenek ústav zastupoval a reprezentoval a byl zodpovědný nejen za vyučování a kázeň, ale i za správu hospodaření školního statku.

Ještě před první světovou válkou působilo na škole šest řádných učitelů, dva přidělení a tři výpomocní kantoři, mezi tzv. služebnictvo můžeme zařadit hospodáře, laboranta a školníka. Počet pedagogů se až do druhé světové války téměř neměnil.

Výjimku představovala první světová válka, kdy byla v rámci všeobecné mobilizace povolána do vojenských služeb část učitelského sboru. Celé přízemí školy sloužilo k ubytování vojska, působila zde tzv. *sanitní poddůstojnická škola* zhruba pro osmdesát vojáků. V této době byli povoláni další učitelé, a tak z kantorů na škole zbyl jen ředitel Macalík a profesor Kasalovský, z toho důvodu muselo být vyučování přerušeno a žáci museli dojíždět do Přerova.⁸³

⁸² MINAŘÍKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci, In: KAŇÁK, Bohdan, *Olomoucký archivní sborník* 2. 1. Vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, s.87-89

⁸³ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Střední zemědělská škola Olomouc – Klášterní Hradisko, M 5-91, Školní kronika, inv. č.1, 1926

Po skončení první světové války se vše vrátilo do starých kolejí a zemědělská škola na Klášterním Hradisku nabývala stále významnější roli pro celý region. A protože studentů a oborů stále přibývalo, odstartovalo vedení školy rozsáhlou přestavbu. Nová hlavní budova byla postavena v letech 1924-1926 a navázala na starší budovu.

Po druhé světové válce procházela škola stále různými změnami. Ty se týkaly jak osnov a učebních plánů, tak i vyučovaných studijních oborů a kurzů – v závislosti na potřeby vznikajících zemědělských družstev a státních statků.

2.4. Česká obchodní akademie Olomouc

Jelikož rakouská vláda příliš nepřála českému školství a upřednostňovala školy německé, byla česká obchodní akademie založena až po vzniku samostatného českého státu, stejně jako několik další podobných zařízení. Do té doby byly na území Čech a Moravy pouze dvě státní české akademie, a to v Brně a v Chrudimi, dalších šest akademií bylo soukromých a staraly se o ně různé spolky.

Žádost o založení české obchodní akademie v Olomouci byla několikrát zamítnuta, pravděpodobně z toho důvodu, že její založení by velmi oslabilo chod Německé obchodní akademie, jež v Olomouci působila již od roku 1894. Až po revoluci a vzniku republiky se podařilo založit řadu nových „československých“ akademií.

Většina tehdejších akademií byla dotována různými spolky a institucemi, například obchodními komorami, grémii nebo správou měst. Stát jim vypomáhal tak, že postátnil profesorské sbory a tím pádem jim hradil jejich služebné neboli plat. Ovšem jen pod podmínkou, že byly školy dobře vybaveny a spravovány.⁸⁴

Největší podíl na zřízení olomoucké obchodní akademie měl odbor Ústřední Matice školské v Olomouci, jež vyjednal s Ministerstvem školství a národní osvěty povolení k založení výnosem z 15. 5. 1919. Hned do prvního ročníku bylo přijato 100 žáků a do abiturientských kurzů pro absolventy domácích středních škol 52 žáků, tím Obchodní akademie dokázala svou potřebnost.⁸⁵

Jelikož škole chyběla vlastní budova, byla umístěna do Německé obchodní akademie, v níž jí byly uvolněny 3 učebny a 2 místnosti pro sborovnu a ředitelnu. Prvním ředitelem byl jmenován profesor Obchodní akademie v Hradci Králové PhDr. Josef Vocásek a prvními členy profesorského sboru se stali František Filip, Josef Filip, PhDr. Jaromír Hambálek, Antonín Roztomilý a František Veselský.⁸⁶

V dalších letech se do prvního ročníku přihlásilo vždy tolik uchazečů, že musela být otevřena minimálně jedna paralelka. Roku 1919 se k akademii připojila trojtřídní Kupecká škola pokračovací, později přeměněná na Odbornou školu pokračovací pro živnost obchodní

⁸⁴ SCHULZ, Jindřich. *Dejiny Olomouce 2*. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2009, s.245 . ISBN 80244236932.

⁸⁵Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie Olomouc, M 5-21, Výroční zprávy, inv. č.706-707, 1919-1920

⁸⁶ Historie školy. In: www.aoal.cz [online]. [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://www.aoal.cz/cs/content/historie>

o čtyřech semestrech. 9. ledna 1924 byla výnosem Ministerstva školství a národní osvěty založena Veřejná obchodní škola, která byla určena pouze chlapcům a v roce 1927 byl otevřen večerní obchodní kurz pro dospělé, jenž trval čtyři měsíce.⁸⁷

Bylo zřízeno kuratorium, jež mělo zajišťovat administrativní a finanční správu školy. Tvořily jej dvě sekce – česká a německá. Jeho členy byli členové profesorského sboru, ale také zástupci Obchodní a živnostenské komory, olomoucké obce, Ministerstva školství a národní osvěty, Zemského výboru a představitelé dalších institucí. Kuratorium mělo na starosti finance školy, spravovalo věcné vybavení, jeho úlohou bylo také udržovat styk s veřejností, rozhodovalo o stipendiích, organizovalo mnohé exkurze a tak dále.

Školné si žáci platili samy, půlročně činilo 350 korun, zápis do nového školního roku 15 korun a příplatek za předmět psaní strojem činil 140 korun. Abiturientský kurz se platil jednou za půl roku a stál 400 korun. Sociálně slabším žákům bývalo školné odpuštěno nebo částečně sníženo.⁸⁸

Nedostatek učebních prostor a stále větší příliv uchazečů o studium vedly k nutnosti postavit vlastní budovu. Stavba započala v roce 1923 za budovou německé akademie, na dnešní třídě Spojenců a již 15. října 1924 byla dostavěna.

Otevření nové budovy znamenalo nárůst počtu přijímaných studentů a kvůli tomu i nutnost posílení profesorského sboru. Nová budova akademie byla vybavena velmi moderně, její součástí byly knihovny a stále se rozšiřující odborné kabinety.⁸⁹

Správa obchodního školství spadala pod Ministerstvo školství a národní osvěty, které určovalo náplň a rozsah vyučovaných předmětů, vydávalo učební osnovy a kontrolovalo školy pomocí ministerských inspektorů.

Vyučovaly se čtyři druhy předmětů: předměty všeobecné – vzdělávací, základní ekonomické předměty, předměty manuální, cizí jazyky. Při vyučování byla zdůrazňována především obchodní stránka předmětu a její využití v praxi.⁹⁰

⁸⁷ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie Olomouc, M 5-21, Výroční zprávy, inv. č. 706-713, 1919-1927

⁸⁸ Tamtéž, inv. č. 706-707, 1919-1920

⁸⁹ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie Olomouc, M 5-21, Výroční zprávy, inv. č. 726-727, 1938-1939

⁹⁰ MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KANÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník* 8. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomoci, s.90-92

Vyučování na olomoucké Obchodní akademii probíhalo od jejího vzniku takřka nepřetržitě, až na německou okupaci a období II. světové války. Když byla 24. září 1938 vyhlášena mobilizace české armády, muselo být vyučování přerušeno až do 7. října téhož roku, protože škola byla zabrána pro účely vojska.

V roce 1938, když byly zabrány Sudety, škola zaznamenala velký nárůst studentů z pohraničí, kteří byli nuceni přestoupit ze zavřených škol v pohraničí. Nejvíce těchto žáků pocházelo z Obchodní školy v Uničově.⁹¹

Se vznikem Protektorátu Čechy a Morava roku 1939 bylo vydáno několik nových nařízení, nová učební osnova, zákaz používání některých učebnic a odstraněny veškeré předměty, které souvisely s historií českých zemí. Také probíhaly revize knihoven, v úředním styku bylo nařízeno používat pouze němčinu, byl vydán zákaz přijímání židovských žáků a mnoho dalších opatření.

Česká obchodní akademie se během let svého působení významně podílela na zlepšení kulturního života v Olomouci. Pořádala různé exkurze, kulturní akce, zájezdy a to vše nejen pro své studenty. Bylo organizováno několik kurzů, Vojensko-živnostensko-průmyslový kurz, Kurz vzdělávání učitelů živnostensko-obchodních nauk a v neposlední řadě jazykové kurzy.⁹²

⁹¹ Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie Olomouc, M 5-21, Budova České obchodní akademie, inv. č.680,681

⁹² Historie školy. In: www.oaol.cz [online]. [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://www.oaol.cz/cs/content/historie>

3. Nástin využití práce pro praktickou výuku

Bakalářská práce si klade úlohu, být rovněž odborným materiálem, který by mohl nalézt své uplatnění v pedagogické praxi.

Žáci často chodí do školy o jejíž historii mají jen málo informací. K tomuto účelu byl vypracován nástin jedné hodiny dějepisu, která by byla věnována pouze historii školy, v tomto případě na Střední zdravotnické škole. Tato vyučovací hodina by začala komentovanou exkurzí po škole, zejména nejstarší školní budovou, kde se nachází historická kaple zdobená vitrážemi, ve které by mohl proběhnout další výklad o historii školy, o jejím zakladateli apod. K tomuto účelu byla použita jako výukový materiál kapitola o Střední zdravotnické škole z této práce. A v poslední části by žáci obdrželi pracovní list, jako kontrolu a upevnění nabytých znalostí.

Pracovní list

1. Víte, proč škola nese jméno SZŠ a VOŠZ E. Pöttinga?

.....

2. Jak znělo celé jméno zakladatele školy, odkud pocházel a jaké bylo jeho zaměstnání?

.....

.....

.....

3. Kdy byla škola poprvé otevřena?

.....

4. K jakému účelu byla původně škola založena?

.....

.....

.....

5. Kdo mohl školu zpočátku jejího působení navštěvovat?

.....

6. Kdy vznikla zdravotnická škola, v podobě jakou známe dnes?

.....

7. Dovedete vyjmenovat alespoň tři ředitele Vaší školy?

.....

Závěr

První kapitola zachycuje historii olomouckého středního školství až do tereziánských reforemací v 18. století, především vznik prvních jezuitských gymnázií.

Druhá a třetí kapitola podrobně rozebírá počátky a rozvoj olomouckých středních a živnostenských pokračovacích škol. Druhá je rozdělena na čtyři podkapitoly.

V první části je zachycen vývoj olomouckých středních a odborných škol od druhé poloviny 19. století až po první světovou válku. Druhá část je věnována meziválečnému období první republiky, kdy se v Olomouci velmi rozvíjelo živnostenské pokračovací školství. Nadále zde působily všechny dříve založené české i německé střední školy, ale došlo k mimořádnému rozvoji dívčího školství. Třetí podkapitola se věnuje období protektorátu, které bylo pro české školství mimořádně destruktivní, většina olomouckých českých škol byla rušena nebo převáděna na školy německé. V poslední části druhé kapitoly je popsáno období po druhé světové válce, kdy nastal proces obnovování a sjednocování českých škol a všechny soukromé, církevní a závodní školy byly zestátněny nebo rušeny.

Třetí kapitola je věnována čtyřem konkrétním olomouckým středním školám. První je Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola E. Pöttinga v Olomouci. Na začátku popisují život hraběte Emanuela Pöttinga-Persinga a jeho přínos pro olomoucké školství. V druhé části této podkapitoly rozebírám vznik a vývoj *Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, českého pensionátu a školy pro vzdělání dívek*, jak zněl roku 1895, kdy byla škola založena, její oficiální název. Poslední dvě části se věnují založení a rozvoji zdravotnické školy a jejímu vývoji až do 70. let dvacátého století. Druhá podkapitola rozebírá vznik a vývoj prvního českého gymnázia v Olomouci, tedy Slovanského gymnázia. Ve třetí se věnuji Střední zemědělské škole na Klášterním Hradisku, tomu jak se škola rozvíjela, rozšiřovala od počátku až do roku 1950, a jako poslední, ale neméně důležitou, jsem rozebrala historii Obchodní akademie v Olomouci, která vznikla po první světové válce, také jako první svého druhu ve městě. Poslední, čtvrtá kapitola naznačuje využití práce v praktické výuce a obsahuje praktický list určený studentům střední zdravotnické školy ve výuce dějepisu.

Rozvržení a obsah mé práce odpovídá jejímu cíli: vytvořit uspořádaný přehled historie středního a odborného školství v Olomouci, zachytit klíčové etapy jeho vývoje a představit nejvýznamnější střední školy na území Olomouce. A také zevrubně představit historii, rozvoj a současnost čtyř nejvýznamnějších olomouckých středních škol. Na mou bakalářskou práci

bych ráda navázalo v práci diplomové, kde bych se chtěla zaměřit pouze na jednu střední školu, a zpracovat její historii podrobněji.

Seznam použité literatury

Literatura

FIALA, Jiří aj. *Univerzita v Olomouci 1573-2009*. 2.vyd. Olomouc:Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3363-9.

FIŠARA, V. *Emanuel hrabě Pötting Persing-zakladatel školy pro výchovu českých dívek*, Pöttingeum Olomouc 1895-1995 Střední zdravotnická škola Olomouc. Votobia Olomouc, 1995.

FIŠARA, V. Pöttingeum Olomouc 1895/1995.

FIŠARA, Vladimír. *100 let Pöttingea Olomouc*. Olomouc: Votobia, 1995.

KOPÁČ, Jaroslav. *Dějiny české školy a pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně., 1968.

KOPÁČ, Jaroslav. *Dějiny školství a pedagogiky v Československu*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.

KOVAŘÍČEK, Václav. *Stručný nástin vývoje školství v Olomouci*. Praha, 1988.

KOVAŘÍČEK, Václav. *Stručný nástin vývoje školství v Olomouci*. Praha, 1988.

KRÁLIK, F. Památník Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci 1895/1935.

MINAŘÍKOVÁ, Heda. K zpřístupnění fondu významné zemědělské školy v Olomouci, In: KAŇÁK, Bohdan, *Olomoucký archivní sborník 2*. 1. Vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomoci.

MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 7*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-86388-74-8.

MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 8*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-86388-82-3.

MINAŘÍKOVÁ, Heda. Přehled vývoje olomouckého nižšího a středního školství od poloviny 19. století do roku 1960. In: KAŇÁK, Bohdan. *Olomoucký archivní sborník 9*. 1. vyd. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-86388-92- 2..

NEŠPOR, Václav. *Dějiny města Olomouce 2*. Vyd. 2., ve Votobii 1. V Olomouci: Votobia, 1998.. ISBN 8071983438.

SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 1*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, ISBN 80244236932.

SCHULZ, Jindřich. *Dějiny Olomouce 2*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009, ISBN 80244236932.

SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

VÁŇOVÁ, Růžena. *Vývoj počátečního školství v českých zemích*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1986.

Prameny

ČERMÁKOVÁ, M. Devatenáctá výroční zpráva Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci za dvacátý školní rok 1914-15.

Vědecká knihovna Olomouc, PÖTTING, E. Památník Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci 1895-1935.

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie Olomouc, M 5-21, Výroční zprávy, inv. č. 706 - 734

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Česká obchodní akademie
Olomouc, M 5-21, Budova České obchodní akademie, inv. č. 680, 681

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium
Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č. 1

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium
Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č. 2

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Slovanské gymnásium
Olomouc, M 5-26, Školní kronika, inv. č. 3

Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Olomouc, fond Střední zemědělská škola
Olomouc – Klášterní Hradisko, M 5-91, Školní kronika, inv. č. 1

Elektronické zdroje

Historie školy. In: *www.oaol.cz* [online]. [cit. 2014-06-12]. Dostupné z:
<http://www.oaol.cz/cs/content/historie>

Historie školy. In: *www.sgo.cz* [online]. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z:
<http://www.sgo.cz/Historie/>

Historie školy. In: *www.epol.cz* [online]. [cit. 2014-04-18]. Dostupné
z: <http://epol.cz/historie.aspx>

Výroční zpráva za školní rok 2012-2013 [online]. 2013 [cit. 2014-04-18]. Dostupné
z: <http://epol.cz/dokumenty.aspx>.

Přílohy

Příloha č. 1 – Ústav hraběte Pöttinga na počátku 20.století

(<olomoucky.rej.cz. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z <http://olomoucky.rej.cz/clanky/historie-olomouckych-budov-kde-se-ucily-mlade-slecny//>>.)

Příloha č. 2 – První ředitel Slovanského gymnázia Jan Evangelista Kosina - pamětní deska v Olomouci na Křížkovského ulici

(<wikipedia.org/. [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z [>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Slovansk%C3%A9_gymn%C3%A1zium).)

Příloha č. 3 – Zemská střední hospodářská škola (Střední škola zemědělská), rok 1922

(< fotohistorie.cz. [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z <http://www.fotohistorie.cz/Olomoucky/Olomouc/Olomouc/Olomouc - Klasterni Hradi/Default.aspx>>.)

Příloha č. 4 – Budova Obchodní akademie Olomouc

(< oaol.cz. [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné z <http://www.oaol.cz/cs>>.)

Anotace

Jméno a příjmení:	Anna Bruščíková
Katedra nebo ústav:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Historie středního a odborného školství v Olomouci do roku 1950
Název v angličtině:	History of secondary education in Olomouc to the 1950
Anotace práce:	<i>Bakalářská práce popisuje historii střední a odborného školství v Olomouci do roku 1950.</i>
Klíčová slova:	Olomouc, historie Olomouce, historie českého školství, střední školství, historie středního školství v Olomouci
Anotace v angličtině:	Bachelor thesis describes the history of Central and vocational education in Olomouc to the 1950.
Klíčová slova v angličtině:	Olomouc, Olomouc history, history of Czech Education, Secondary Education, History of secondary education in Olomouc

Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 - Ústav hraběte Pöttinga na počátku 20.století</p> <p>Příloha č. 2 - První ředitel Slovanského gymnázia Jan Evangelista Kosina - pamětní deska v Olomouci na Křižkovského ulici</p> <p>Příloha č. 3 - Zemská střední hospodářská škola (Střední škola zemědělská), rok 1922</p> <p>Příloha č. 4 - Budova Obchodní akademie Olomouc</p>
Rozsah práce:	46
Jazyk práce:	Čeština